

PORTFEL NALEŻNOŚCI POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW

październik
2013 r.

PROJEKT BADAWCZY:
KONFERENCJI PRZEDSIĘBIORSTW
FINANSOWYCH W POLSCE ORAZ
KRAJOWEGO REJESTRU DŁUGÓW

Informacja sygnałna

PORTFEL NALEŻNOŚCI POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW

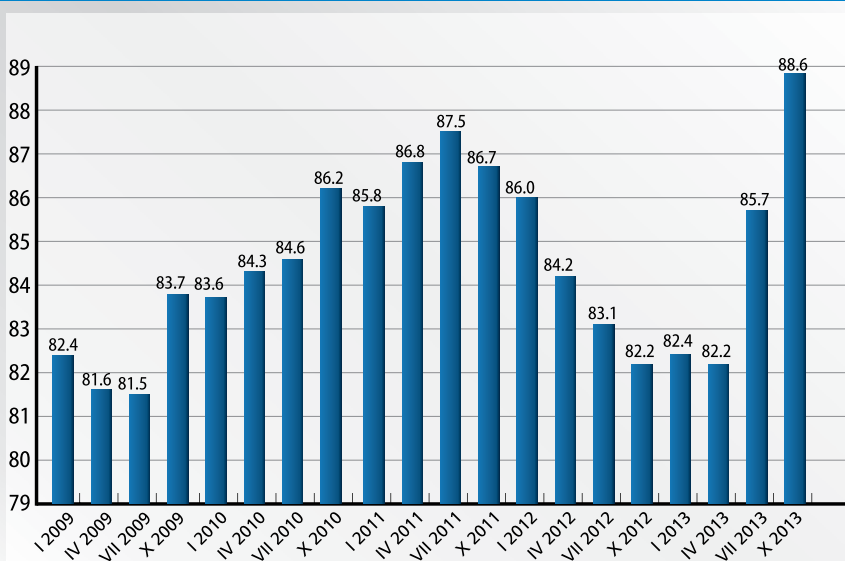
dr Piotr Białowolski

październik 2013 r.

Projekt badawczy:
Konferencji Przedsiębiorstw
Finansowych w Polsce oraz
Krajowego Rejestru Długów

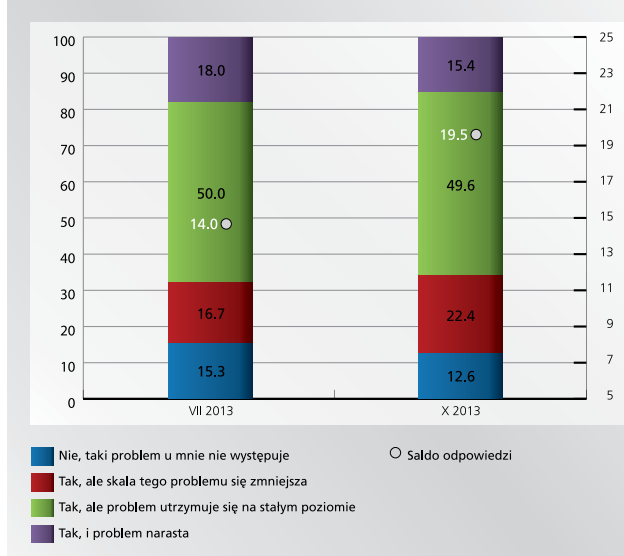
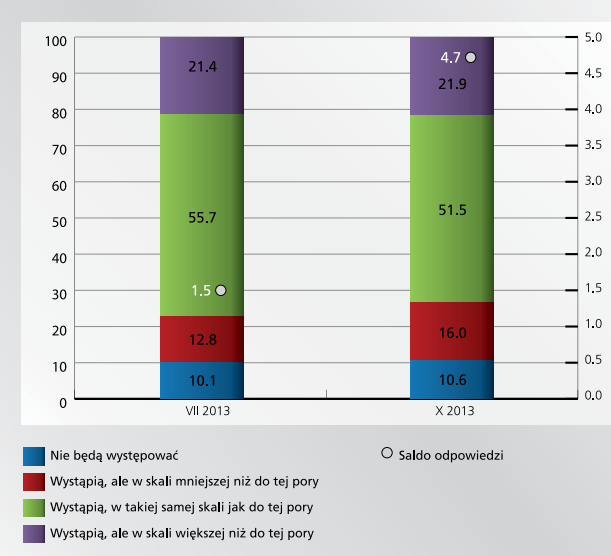
Informacja sygnałna

Indeks Należności Przedsiębiorstw (INP)

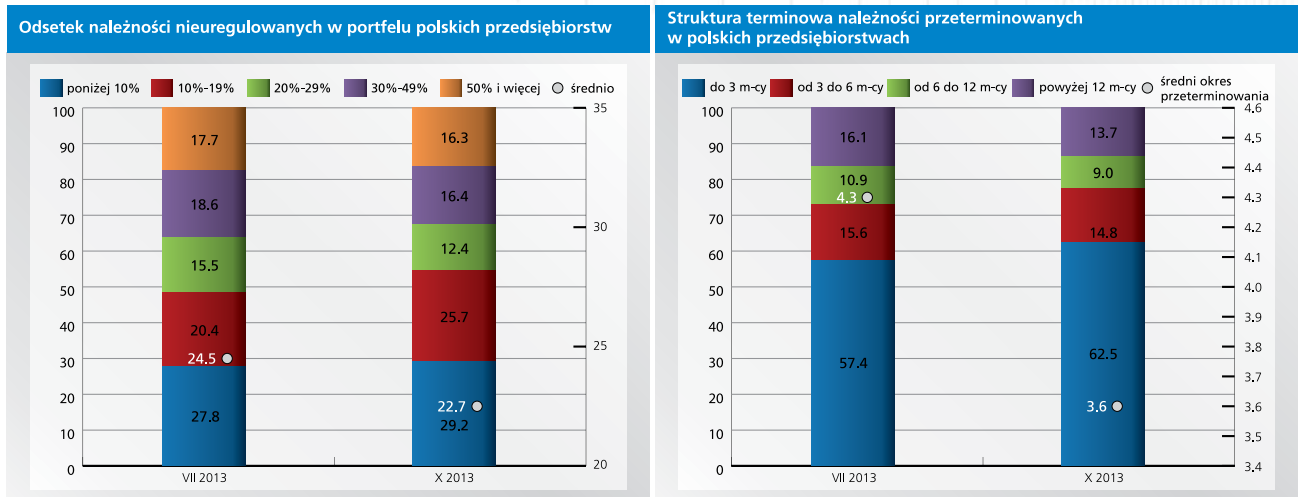
W październiku 2013 r., po raz drugi z rzędu bardzo znacząco wzrosła wartość Indeksu Należności Przedsiębiorstw (INP), wskaźnika syntetycznego pokazującego koniunkturę w obszarze należności polskich firm. Wartość INP wzrosła do 88,6 punktu, osiągając najwyższy poziom od 2009 roku, kiedy to rozpoczęto monitorowanie portfela należności polskich firm. Zaskakującym jest, że wzrost wskaźnika z bardzo niskiego poziomu – 82,2 punktu – do bardzo wysokiego poziomu – 88,6 punktu – dokonał się na przestrzeni zaledwie dwóch kwartałów. Wskazuje to na bardzo dynamiczne zmiany zachodzące w polskiej gospodarce w ostatnim okresie. W obecnych warunkach, polskim przedsiębiorstwom zdecydowanie łatwiej prowadzi się działalność niż jeszcze parę miesięcy temu. Można przypuszczać, że tak pozytywne nastroje będą odbijać się w zyskach przedsiębiorstw, a także będą sprzyjać zwiększeniu aktywności inwestycyjnej. Przyspieszenie inwestycji najprawdopodobniej pozwoli gospodarce wrócić na ścieżkę szybkiego wzrostu i w nadchodzącym roku (2014 r.) zbliżyć się do poziomu obserwowanego w okresie 2010-2011.

Na poprawę wskaźnika INP w bieżącym badaniu wpływ miały wszystkie składowe wskaźniki. W największym stopniu do znaczącego wzrostu wskaźnika INP przyczyniło się skrócenie przeciętnego okresu opóźnienia przeterminowanych należności. W drugiej kolejności do jego znaczącego wzrostu przyłożyło się zmniejszenie odsetka przeterminowanych należności w firmach borykających się z tym problemem. Oznacza to, że zdecydowanie rzadziej kontrahenci spóźniają się z płatnościami, a jeżeli nawet ma to miejsce, to opóźnienia są zdecydowanie krótsze. W najmniejszym stopniu do poprawy nastrojów w obszarze należności przyczyniły się mniejsze koszty związane z przeterminowanymi należnościami.

Skala problemów z regulowaniem zobowiązań przez klientów/kontrahentów
polskich przedsiębiorców – stan bieżącySkala problemów z regulowaniem zobowiązań przez klientów/kontrahentów
polskich przedsiębiorców – przewidywania

Sytuacja przedsiębiorstw w obszarze należności jest obecnie najlepsza od lipca 2011 roku, przy czym odsetek przedsiębiorstw deklarujących narastanie problemu z odzyskiwaniem należności jest najniższy w całej historii badania i wynosi zaledwie 15,4%. W porównaniu do szczytowej koniunktury w obszarze należności, którą obserwowano do połowy 2011 r., wciąż mniejsza jest grupa firm, które w ogóle nie borykają się z problemem należności. W tamtym okresie ich udział zbliżał się do 20%, a obecnie brak problemów z należnościami deklaruje jedynie 12,6% przedsiębiorstw. Za poprawą w obszarze należności w głównej mierze stoi poprawa ogólnej sytuacji finansowej firm. Wpływ lepszej sytuacji finansowej przekłada się na percepcję problemu należności dwójako. Po pierwsze, lepsza sytuacja finansowa firm w gospodarce skutkuje większą terminowością w wywiązywaniu się z płatności przez klientów/kontrahentów. Oznacza to mniejsze szanse na powstanie zatorów. Po drugie, nawet jeżeli wystąpią opóźnienia, lepsza sytuacja finansowa oznacza większą odporność firm na ten problem.

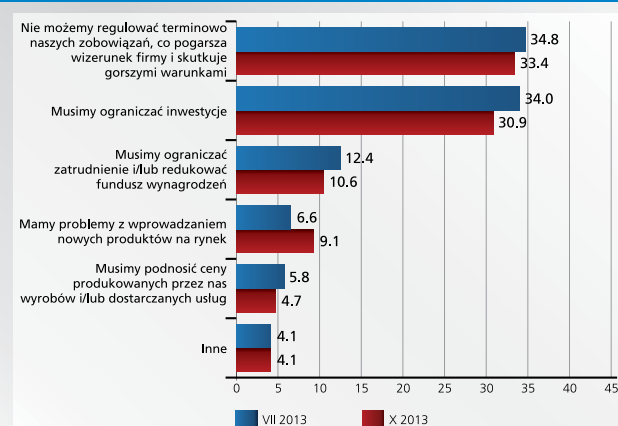
Systematycznie poprawiają się też prognozy portfela należności polskich firm. Również w tym obszarze optymizm osiągnął najwyższy poziom od lipca 2011 r., a poprawa obserwowana jest już czwarty kwartał z rzędu. W bieżącym badaniu saldo odpowiedzi na pytanie o prognozę należności wzrosło do +4,7 pp., a warto podkreślić, że na koniec zeszłego roku znajdowało się na poziomie -20,9 pp. Poprawa prognoz w obszarze należności wynika przede wszystkim ze wzrostu udziału firm, które spodziewają się zmniejszenia problemów z otrzymywaniem należności. Niestety, widoczna jest też polaryzacja opinii, rośnie udział przedsiębiorstw spodziewających się poprawy w obszarze należności, ale jednocześnie rośnie też udział tych, którzy oczekują pogorszenia.

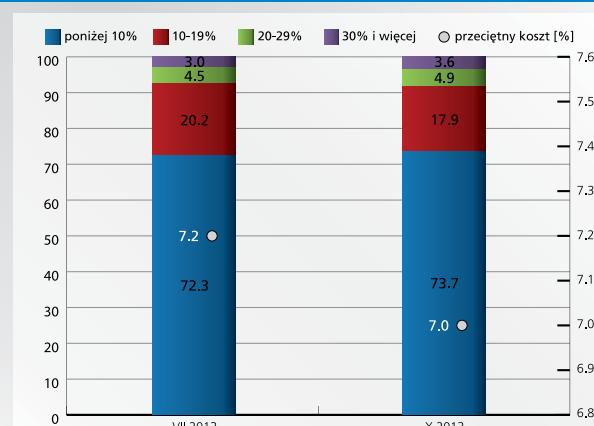
Poprawa w obszarze należności znajduje odbicie w kolejnym zmniejszeniu udziału przeterminowanych faktur w portfelach należności polskich firm. W przeciągu dwóch ostatnich kwartałów odsetek przeterminowanych faktur w polskich przedsiębiorstwach spadł z najwyższego poziomu (27,7%) do najniższego poziomu (22,7%) w pięcioletniej historii badania Portfel należności polskich przedsiębiorstw. Ta pozytywna zmiana widoczna jest przede wszystkim w mniejszym odsetku przedsiębiorstw posiadających poważne problemy z należnościami – odsetek przeterminowanych faktur wynosi ponad 30% wartości wszystkich należności. O ile w poprzednim kwartale problem w tak znaczącej skali dotyczył 36,5% wszystkich przedsiębiorstw posiadających problemy z należnościami, to obecnie udział tych firm spadł o 4 pp. Zmniejszenie udziału przeterminowanych faktur jest bardzo pozytywnym sygnałem wskazującym, że nie tylko rzadziej występują problemy z odzyskiwaniem należności, ale dodatkowo, jeżeli występują, to obserwowane są w mniejszej skali.

Zmniejszenie przeciętnego udziału przeterminowanych faktur w portfelu obserwowane jest równocześnie ze skróceniem okresu przeciętnego przeterminowania opóźnionych faktur. Świadczy to, że nie tylko przestały się pojawiać nowe opóźnienia w portfelu polskich przedsiębiorstw, ale również te faktury, które pozostawały niespłacone wcześniej, są powoli regulowane. W okresie od lipca do października 2013 r. przeciętny okres przeterminowania zaległych faktur w polskich firmach skrócił się z 4 miesięcy i 9 dni do zaledwie 3 miesięcy i 24 dni. Jest to najkrótszy okres oczekiwania na przeterminowane należności w całej historii badania. Poprawa w tym obszarze jest na tyle znacząca, że jest to czynnik w największym stopniu odpowiadający za wzrost ogólnej koniunktury w obszarze należności mierzonej wskaźnikiem INP.

Odsetek przedsiębiorstw wskazujących na podejmowanie wybranych działań w związku z nieregularną obsługą zobowiązań przez klientów/kontrahentów

Odsetek przedsiębiorstw, których koszty ponoszone w związku z nieregularną obsługą zobowiązań przez klientów/kontrahentów wynoszą

W grupie konsekwencji opóźnień w otrzymywaniu należności, w bieżącym badaniu najczęściej wskazywany przez polskich przedsiębiorców był brak możliwości regulowania własnych zobowiązań. Znaczenie tej bariery jest bardzo duże, gdyż w konsekwencji może się ona przekładać na powstawanie zatorów płatniczych. Na drugim miejscu pod względem częstości występowania raportowane były bariery związane z koniecznością ograniczania inwestycji. Niemniej jednak, w przypadku obu wyżej wymienionych barier natężenie ich występowania było mniejsze niż przed trzema miesiącami. Na utrudnienia w regulowaniu własnych należności wskazuje obecnie 33,4% firm. Względem sytuacji sprzed trzech miesięcy oznacza to spadek o 1,4 pp. Na barierę inwestycyjną wskazuje zaś 30,9% ogółu badanych firm, co oznacza spadek o 2,1 pp. względem poprzedniego kwartału. Częstość wskazywania obu tych barier jest o ok. 10 pp. niższa niż obserwowana w okresie największego nasilenia niekorzystnych skutków opóźnień w otrzymywaniu należności. W październiku 2012 r. przedsiębiorstw deklarujących utrudnienia w realizowaniu projektów inwestycyjnych było 40,5%, a w lipcu 2009 r. aż 43,5% przedsiębiorstw deklarowało, iż nie jest w stanie regulować na czas własnych zobowiązań na skutek problemów z terminowym wpływem należności.

Wraz z obserwowaną już drugi kwartał z rzędu poprawą sytuacji w obszarze należności, spadają koszty ponoszone przez przedsiębiorców w związku z nieterminową obsługą zobowiązań przez klientów/kontrahentów. Obecnie wydatki te sięgają 7,0% ogółu kosztów przedsiębiorstw i są najniższe od października 2011 r.

